

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/3/2018
Identifikačné číslo spisu:	1308208447
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1308208447.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O., bývajúceho v K., 2/ M., bývajúceho v K., 3/ M., bývajúcej v K., všetci zastúpení advokátskou kanceláriou DETVAI, LUDIK, MALÝ, UDVAROS, so sídlom v Bratislave, Cukrová 14, proti žalovanej C., bývajúcej v K., zastúpenej ACRES, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave, Digital Park II, Einsteinova 25, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 9 C 92/2008, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. apríla 2017 sp. zn. 8 Co 728/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. júna 2015 č. k. 9 C 92/2008-864 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že ich právny predchodca B. bol v čase svojej smrti, t. j. 22. mája 2006, výlučným vlastníkom bytu č. 3 s príslušenstvom na 1. poschodí v bytovom dome na P., súpisné č. XXX, postavený na parcele č. XXXXX a XXXXX, spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti XXXX/XXXXXX, nachádzajúceho sa v katastrálnom území K., zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, vedeného Správou katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu, pracovisko Bratislava III a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Výkonaným dokazovaním zistil, že právny predchodca žalobcov uzavrel 19. septembra 2002 ako predávajúci so žalovanou ako kupujúcou kúpnu zmluvu o prevode vlastníctva bytu, ktorou na žalovanú previedol vlastnícke právo k predmetnému bytu za dohodnutú kúpnu cenu 210 000,- Sk, ktorá mala byť vyplatená v plnej výške kupujúcou v hotovosti predávajúcemu v deň podpisu zmluvy. Z odstúpenia od kúpnej zmluvy z 15. augusta 2005 zistil, že B. listom z 10. marca 2005 vyzval žalovanú na zaplatenie kúpnej ceny vo výške 210 000,- Sk a poskytol jej dodatočnú lehotu do 31. marca 2005. Pretože žalovaná dlh nesplnila ani v dodatočnej lehote, ktorá jej bola poskytnutá, v zmysle § 517 ods. 1 v spojení s § 48 Občianskeho zákonníka odstúpil od zmluvy o prevode vlastníctva bytu, pričom uviedol, že táto zmluva sa zrušuje ex tunc. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že JX. 7. marca 2006 písomne prehlásil, že nepodpísal odstúpenie od zmluvy o prevode vlastníctva

bytu z 15. augusta 2005 a zároveň odvolal v celom rozsahu každé plnomocenstvo, ktoré kedy udelil svojim synom O. alebo O., aby v jeho mene konali v súvislosti s uplatňovaním vlastníckeho práva k predmetnému bytu. Podpis B. na tejto listine bol notársky overený. Znaleckým dokazovaním mal za preukázané, že podpisy B. na zmluve o prevode vlastníctva bytu z 19. septembra 2002, na potvrdení o zaplatení kúpnej ceny z 19. septembra 2002, ako aj na prehlásení zo 7. marca 2006 sú jeho pravými podpismi a podpis na listine odstúpenie od zmluvy o prevode vlastníctva bytu z 15. augusta 2005 je s veľkou pravdepodobnosťou pravým podpisom B.. Z takto zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že vlastnícke právo k spornému bytu svedčí žalovanej, pričom vychádzal z obsahu prehlásenia zo 7. marca 2006 s prihliadnutím na okolnosti jeho podpisu (pred notárom), z ktorého vyplýva rozhodnutie B. ponechať právny stav nastolený 19. septembra 2002. Zdôraznil, že podpisy B. na kúpnej zmluve a potvrdení o prevzatí kúpnej ceny sú jeho pravými podpismi, pričom nejednoznačný záver znalcov o podpise na listine Odstúpenie od zmluvy vyhodnotil v súvislosti v obsahom Prehlásenia zo 7. marca 2006, kedy sám B. pred notárom uviedol, že listinu o odstúpení nepodpísal. Uzavrel, že ak by aj túto listinu B. podpísal, Prehlásením zo 7. marca 2006 toto svoje odstúpenie od zmluvy odvolal. Podľa zásady, že neskôr urobený právny úkon ruší skorší a vzhľadom na nespochybniteľné závery o prevzatí kúpnej ceny by tento právny úkon nebol účinný. Vo vzťahu k druhému odstúpeniu od kúpnej zmluvy z 27. apríla 2006 prihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovanou, ktorú vyhodnotil ako dôvodnú, keď premlčacia doba začala B. plynúť 20. septembra 2002 a márne uplynula 20. septembra 2005. Uviedol, že vlastnícke právo a jeho určenie nepodlieha premlčaniu, všetky ostatné práva režimu premlčania podliehajú. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 7 O.s.p.

2. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. apríla 2017 sp. zn. 8 Co 728/2015 napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne ju právne posúdil a odôvodnenie jeho rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že bolo nepochybne preukázané, že žalovaná kúpnu cenu predávajúcemu uhradila. Uviedol, že z písomznaleckého dokazovania vyplynulo, že B. vlastnoručne podpísal i Prehlásenie zo 7. marca 2006, že nepodpísal Odstúpenie od zmluvy z 15. augusta 2005 a preto za stavu, keď pravosť jeho podpisu na tejto listine nebola celkom jednoznačne znalecky ustálená, z vyhodnotenia vykonaných dôkazov v ich vzájomnej súvislosti logicky vyplýva záver, že je na mieste tento právny úkon považovať za neplatný. Zdôraznil, že znalecký posudok č. 152/201 Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline bol riadne doručený i žalobcom, ktorí voči nemu nevzniesli žiadne námietky a preto keď v spore nevyšli najavo iné okolnosti, ktoré by mohli závery tohto znaleckého posudku spochybniť, nebol žiadny dôvod na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania. Uzavrel, že ak došlo k riadnemu zaplateniu kúpnej ceny, je Odstúpenie od zmluvy z 15. augusta 2005 neplatné pre rozpor so zákonom, keď nemožno platne odstúpiť od zmluvy, ak to dohoda ani zákon neumožňujú. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia s tým, že nesprávnym procesným postupom súdov nižších inštancií došlo k znemožneniu uskutočňovať ich procesné práva v takej miere, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Dovolatelia žiadali napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietali, že rozhodnutie súdu prvej inštancie i rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, keď súdy oboch inštancií nedostatočne odôvodnili rozsudok v časti, ktorou boli zamietnuté ich návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania. Uviedli, že je potrebné vykonať výsluch znalca M., znalca v odvetví grafická diagnostika, zabezpečiť ďalšie listinné dôkazy a vykonať výsluch ďalších svedkov. Boli názoru, že súd prvej inštancie ani odvolací súd riadne nezdôvodnili prečo tieto dôkazy nevykonali, keď tieto boli spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť pravosť a autenticitu potvrdenia o zaplatení kúpnej ceny. Dovolatelia podali návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 C.s.p.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie právoplatnosti dovolaním

napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

9. Žalobcovia vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ C.s.p.

9.1. Podľa § 420 písm. f/ C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľmi namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9.3. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9.4. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017).

9.5. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je

výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnomu názoru, i keď vo vzťahu k § 237 ods. 1 O.s.p., dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (viď 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016); výslovne to však uviedol aj v niektorých rozhodnutiach, v ktorých aplikoval už právnu úpravu dovolania obsiahnutú v CSP (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

9.6. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

10. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí - ako už bolo spomenuté, jeden celok. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobcov. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

11. Dovolatelia tvrdia, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f/ C.s.p. došlo nevykonaním nimi navrhovaných dôkazov, čím podľa nich došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti, ktorá je súčasťou práva na spravodlivý proces.

11.1. K dovolacej argumentácii žalobcov dovolací súd uvádza, že i keď predchádzajúca právna úprava ukladala účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, súd nebol viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nebol povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie toho, či sa vyhovie návrhu na vykonanie dokazovania a ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, bolo vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Najvyšší súd to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu znátočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania. Aj v ďalšom rozhodnutí R 125/1999 najvyšší súd vysvetlil, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Aj v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov vyššie uvedených skutočností. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na samej podstate týchto skorších právnych záverov najvyššieho súdu nič nezmenila.

11.2. Pokiaľ žalobcovia tvrdia, že im bolo v konaní pred súdom prvej inštancie znemožnené vykonávať procesné práva (pozn. dovolacieho súdu - odvolacie konanie sa uskutočnilo bez nariadenia pojednávania), mali možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, napr. podaním odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo aj urobili, v ktorom tieto okolnosti aj namietli a odvolací súd sa s týmito odvolacími námietkami v odôvodnení svojho rozhodnutia vypořiadal. Vo svojom rozhodnutí uviedol, že žalobcovia nedôvodne a účelovo namietajú, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď nevykoná dokazovanie nimi označenými a navrhovanými dôkazmi, konkrétne ďalšími listinnými dôkazmi, opätovným znaleckým dokazovaním na posúdenie pravosti podpisu Júliusa Hromádku na Odstúpení od zmluvy z 15. augusta 2005 ako aj výsluchom viacerých svedkov, vrátane

notárky M. a M. - zamestnankyne B.. Poukázal na skutočnosť, že notárka M. už bola riadne v spore ako svedkyňa vypočutá a tiež na skutočnosť, že znalecký posudok č. 152/2013 Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline bol riadne doručený na vyjadrenie i žalobcom, ktorí voči nemu žiadne námietky nevzniesli a nebolo preto žiadneho dôvodu na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania. Súhlasil s postupom súdu prvej inštancie, keď s prihliadnutím na dôvody zamietnutia žaloby nevykonával ani dokazovanie ďalšími žalobcami navrhovanými dôkazmi, nakoľko skutočností ním zistené nemohli mať význam pre rozhodnutie vo veci samej a preto by takýto postup bol v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že žalobcovia mali možnosť zaujať stanovisko k znaleckému posudku č. 152/2013 Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, ktorý im bol súdom doručený. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia písomným podaním z 15. júla 2013 (č. l. 624) oznámili súdu, že pripomienky k znaleckému posudku nemajú. Navyše treba poukázať aj na prednes právneho zástupcu žalobcov na pojednávaní 16. júna 2015, ktorý uviedol, že „nemá návrhy na doplnenie dokazovania“. So zreteľom na uvedené dovolací súd po posúdení priebehu konania dospel k záveru, že princíp kontradiktórnosti porušený nebol. Nevykonaním všetkých navrhovaných dôkazov zo strany žalobcov nedošlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ C.s.p. Prípustnosť ich dovolania preto z § 420 písm. f/ C.s.p. nevyplyva.

12. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcov z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno vyvodíť. Dovolací súd preto ich procesne neprípustné dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

13. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy nevznikli.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.